

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3646

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de in beslagname van een vrachtschip door zowel Groot-Brittannië als Iran* (ingezonden 24 juli 2019).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 21 augustus 2019).

Vraag 1

Kent u het artikel «Did John Bolton Light the Fuse of the UK-Iranian Tanker Crisis?»¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3, 4, 5

Wat is uw reactie op de in beslagname van een Iraans vrachtschip door de Britse autoriteiten eerder deze maand? Deelt u de analyse van de auteur van het artikel dat het waarschijnlijk «an illegal interference with freedom of navigation through an international strait» was? Zo nee, waarom niet? Klopt het dat de reden voor de inbeslagname voor Groot-Brittannië is gelegen in EU-sancties die tegen Syrië gelden? Kunt u toelichten of, en zo ja, hoe deze sancties gelden voor andere landen? Hebben deze EU-sancties extraterritoriale gelding?

Was het Iraanse schip in internationale wateren toen het in beslag werd genomen? Zo nee, waar bevond het zich dan?

Wat zegt het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee over het in beslag nemen van vrachtschepen? Heeft Groot-Brittannië zich in dit geval aan dit verdrag gehouden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2, 3, 4, 5

Het Verenigd Koninkrijk (VK) stelt dat het betreffende vrachtschip, de Grace I, zich bevond in de territoriale zee van Gibraltar, zodat er geen sprake was van extraterritoriale werking van sancties. Het VK stelt verder dat het schip Grace I op het moment van de inbeslagname geen vlag voerde. Op basis hiervan

¹ Did John Bolton Light the Fuse of the UK-Iranian Tanker Crisis?, <https://www.theamericanconservative.com/articles/did-john-bolton-light-the-fuse-of-the-uk-iranian-tanker-crisis/>, 23 juli 2019.

had het schip geen recht op onschuldige doorvaart en konden de autoriteiten van Gibraltar overgaan tot handhaving van de EU-sancties, aldus het VK. Het EU-sanctieregime tegen Syrië is van toepassing op het grondgebied van de Europese Unie. Gibraltar is aangemerkt als Europees grondgebied in de zin van artikel 355 lid 3 VWEU. Dit betekent dat het EU-recht (met enkele uitzonderingen) op Gibraltar van toepassing is. EU-sancties zijn daarmee ook van toepassing op het grondgebied en, in beginsel, in de territoriale zee van Gibraltar. Eventuele maatregelen ter handhaving van EU-sancties in de territoriale zee van Gibraltar dienen in overeenstemming met de regels van het zeerecht te zijn. Nederland vindt het van belang dat het EU-sanctieregime tegen Syrië wordt gehandhaafd.

Vraag 6

Bent u het eens met de auteur dat de inbeslagname van een Brits vrachtschip door Iraanse autoriteiten waarschijnlijk evengoed illegaal is? Is dit Iraanse handelen in strijd met het VN-zeerechtverdrag? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Het VK stelt dat de Stena Impero, varende onder Britse vlag, zich in de territoriale zee van Oman bevond en door de Straat van Hormuz voer toen het in beslag werd genomen. Na de inbeslagname heb ik direct mijn grote zorgen uitgesproken en Iran opgeroepen het schip en haar bemanning onmiddellijk vrij te laten.

Vraag 7

Is er een initiatief genomen, door Nederland of een ander land, voor onafhankelijk onderzoek naar deze incidenten? Zo nee, is Nederland bereid hiertoe een initiatief te nemen?

Antwoord 7

Ik zie geen aanleiding voor een onafhankelijk onderzoek. Ik heb geen reden om de lezing van het VK in twijfel te trekken.

Vraag 8

Is er een initiatief genomen, al dan niet via de VN, voor een diplomatieke oplossing voor de geschillen tussen Groot-Brittannië en Iran? Zo nee, waarom niet? Ziet u hier mogelijk een rol voor Nederland?

Antwoord 8

Verschillende diplomatieke initiatieven zijn gaande om deze spanningen en de bredere spanningen in de Golf op te lossen. Zo heeft het VK contact met Iran om over de in beslag genomen schepen te praten. Ook de Franse president Macron heeft met zijn Iraanse ambtsgenoot gebeld en een hoge vertegenwoordiger naar Iran gestuurd. Nederland heeft Iran ook aangesproken en opgeroepen de in beslag genomen tanker en bemanning vrij te laten.

Vraag 9

Klopt het dat, na de Verenigde Staten, nu ook Groot-Brittannië Nederland heeft benaderd om deel te nemen aan een Europese missie in de Straat van Hormuz?² Kunt u aangeven wat het specifieke verzoek is en hoe dit zich verhoudt tot het Amerikaanse verzoek?

Antwoord 9

Zoals is aangekondigd in de kennisgevingsbrief (Kamerstuk 29 521, nr. 384 d.d. 15 juli 2019) onderzoekt het kabinet de wenselijkheid en mogelijkheid om met daarvoor geschikte middelen een bijdrage te leveren aan het waarborgen van vrije en veilige doorvaart in de Straat van Hormuz en Golf van Oman. Nederland is een van de landen waarmee het VK contact heeft gehad over het Britse voornemen voor een mogelijk Europees-geleid maritiem veiligheidsinitiatief in de Golfregio. Deze ontwikkelingen worden vanzelfsprekend in het onderzoek meegenomen. Hierover staat Nederland met het VK en andere bondgenoten in contact.

² Ook Britten vragen Nederlandse steun in Iran, <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/4789316/nederland-iran-straat-van-hormuz-militaire-steun-marine-stef-blok>, 22 juli 2019.

Vraag 10

Hoe verhoudt een eventuele missie in de Straat van Hormuz, via Groot-Brittannië in EU-verband dan wel via de Verenigde Staten, zich tot het nucleaire akkoord met Iran (JCPOA)?

Antwoord 10

Het kabinet onderzoekt de wenselijkheid en de mogelijkheid om een bijdrage te leveren aan de verhoging van de maritieme veiligheid in de Golfregio. Het kabinet steunt onverminderd het nucleaire akkoord, in het gezelschap van de EU, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Frankrijk. Deze steun is nogmaals bevestigd in de verklaring van de Secretaris-Generaal van de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDED) naar aanleiding van een bijeenkomst van alle deelnemers van het nucleaire akkoord op 28 juli jl.